

Ordet och Anden

Vad vill det säga att vara bibeltrogen? Är det ett mellanting mellan liberalteologi och det som lite populistiskt brukar kallas fundamentalism?

Liberalteologer menar att Skriften alltid måste tolkas. Men deras förklaringar blir ofta bortförklaringar så att nästan ingenting blir kvar. De menar nämligen att man kan urskilja vilka texter som är trovärdiga och vilka som inte är det. De läser så att säga mellan raderna för att bedöma om det som står på raderna är värt att lyssna till.

När de har hållit på tillräckligt länge så dyker det upp människor som säger ”Vi läser som det står.”

Och snart nog hamnar dessa grupper i konflikt med varandra. Nu är det inte så att de ligger i var sitt dike och skjuter skarpt på varandra utan de trängs om utrymmet i samma dike. Båda parter överskattar nämligen sin förmåga att förstå. Liberalteologerna tror att kan förstå vilka texter som är OK. De ”som läser som det står” överskattar på samma sätt sin förmåga att förstå vad texterna vill säga.

Frågan på pingstdagen blir därför: Går det överhuvud taget att vara bibeltrogen?

Skriften måste tolkas

Och han sade till dem: "Detta är vad jag sade till er, medan jag ännu var hos er: Allt måste uppfyllas som är skrivet om mig i Mose lag, hos profeterna och i psalmerna." ⁴⁵Sedan öppnade han deras sinnen, så att de förstod Skrifterna. ⁴⁶Och han sade till dem: "Det står skrivet att Messias skall lida och på tredje dagen uppstå från de döda, ⁴⁷och att omvändelse och syndernas förlåtelse skall predikas i hans namn för alla folk, med början i Jerusalem. ⁴⁸Ni är själva vittnen om detta. ⁴⁹Och se, jag skall sända er vad min Fader har lovat. Men ni skall stanna här i staden, tills ni har blivit beklädda med kraft från höjden." (Luk 24:44-49)

Lärjungarna fick uppdraget att vittna om Jesus. Men de måste först invänta den helige Ande. Bibeln är inte klartext. Inte förrän nu öppnade Jesus lärjungarnas ögon till att förstå Skrifterna. Självs hade han sagt tidigare att inte en prick i GT skulle förändras. Skriften var bra nog.

Jesus gör en sammanfattning av GT om honom själv som kan kännas ganska problematisk. Bibeln är kodad skrift och koden är inlagd med en speciell avsikt

Vid den tiden sade Jesus: "Jag prisar dig, Fader, du himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för de små. ²⁶Ja, Fader, detta var din goda vilja. ²⁷Allt har min Fader överlämnat åt mig. Och ingen känner Sonen utom Fadern. Inte heller känner någon Fadern utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för. (Matt 11:25-27)

De kloka skall inte kunna dechifrera texten. Varför just de kloka? Det kunde stått de självkloka. De menar att de klarar på egen hand att förstå texten. De har en förmåga att analysera texter som gör att de inte behöver någon som öppnar deras ögon. Här känner vi igen grupper av aggressiva ateister men både bland liberalteologer och bland dem som ”läser som det står” kan samma blindhet uppstå.

Fariseerna visste allt om Messias. Därför dödade de Jesus. Ibland befarar jag att vi vet allt om tidens avslutning – utom hur det kommer att bli, och när! En romanserie i tolv delar - ”Lämnad kvar”. Den utgår från ett uppryckande som klart uttalas bara i en enda text.

Fariseerna och de skriftlärdade på Jesu tid hade letat efter teologiska principer, gärna etiska och moraliska. De hade inte förstått att söka ana något om Guds person. De utgjorde dock en steltnad sekt och inte judendom rakt av.

Fadern som har sänt mig har vittnat om mig. Hans röst har ni aldrig hört, och hans gestalt har ni aldrig sett, ³⁸och hans ord har inte förblivit i er, eftersom ni inte tror på den som han har sänt. ³⁹Ni forskar i Skrifterna, därför att ni tror att ni har evigt liv i dem, och det är dessa som vittnar om mig. ⁴⁰Men ni vill inte komma till mig för att få liv. (Joh 5:37-40)

Jag skall lägga min lag i deras inre och skriva den i deras hjärtan. Jag skall vara deras Gud och de skall vara mitt folk. ³⁴Då skall de inte mer behöva undervisa varandra, ingen sin broder och säga: "Lär känna HERREN!" Ty alla skall känna mig från den minste bland dem till den störste, säger HERREN. (Jer 31:33-34)

Två slags kunskap

Och min bön är att er kärlek mer och mer skall överflöda och leda er fram till insikt och klart omdöme, ¹⁰så att ni kan avgöra vad som är rätt och vara rena och fläckfria på Kristi dag, ¹¹rika på rättfärdighetens frukt som Jesus Kristus ger, Gud till ära och pris. (Fil 1:9-10)

I fråga om kött från avgudaoffer vet vi att vi alla har kunskap. Men kunskapen uppblåser, och kärleken uppbygger. ²Om någon tror sig ha kunskap om något, så vet han ännu inte det han borde veta. ³Men om någon älskar Gud är han känd av honom. (1 Kor 8:1-3)

Kunskapens träd – bara kunskap. Eller Livets träd – kärleken som ger kunskap så att säga som en biverkan. Den rena kunskapen = oberoende. Kärlekens kunskap = beroende och sårbarhet.

Kunskapens träd = Jag behöver bara information. Med den kan jag själv göra mig rättfärdig. Jag behöver ingen nåd. Självkloket och självrättfärdighet. Bli som Gud i stället för att vara hans avbild.

Om jag talade både människors och änglars språk men inte hade kärlek, vore jag endast en ljudande malm eller en skrällande cymbal. ²Och om jag ägde profetisk gåva och kände alla hemligheter och hade all kunskap, och om jag hade all tro så att jag kunde flytta berg men inte hade kärlek, så vore jag

ingenting. ³Och om jag delade ut allt vad jag ägde och om jag offrade min kropp till att brännas, men inte hade kärlek, så skulle jag ingenting vinna. (1 Kor 13:1-3)

Levande ord – och döda

En sådan tillit har vi till Gud genom Kristus, ⁵inte så att vi av oss själva skulle kunna tänka ut något på egen hand, utan vår förmåga kommer från Gud. ⁶Han har gjort oss dugliga till att vara tjänare åt ett nytt förbund, som inte är bokstavens utan Andens. Ty bokstaven dödar, men Anden ger liv. (2 Kor 3:4-6)

Det är Anden som ger liv, köttet är inte till någon nytta. De ord som jag har talat till er är Ande och liv. ⁶⁴Men det är några bland er som inte tror." – Jesus visste från början, vilka som inte trodde och vem det var som skulle förråda honom. – ⁶⁵Han sade vidare: "Därför har jag sagt er att ingen kan komma till mig om det inte blir honom givet av Fadern." (Joh 6:63-65)

Människan vill inte ha nåd

Det är alltså bara nåden – den kärlek som man vet att man inte har förtjänat – som kan göra Skriften levande och begriplig. Inte vilken kärlek som helst.

Två träd – två riken

Världen – Guds rike. Köttet – Anden.

- 1) Kunskap, krav/ambition, fördömelse/berömmelse. När människan lever under dessa villkor så styrs hon av sina begärelser. Lydnad under hot om fördömelse eller löfte om berömmelse skapar människor som aldrig får nog.
- 2) Nåd, frihet, ingen bestraffning och ingen berömmelse. Begäret ersätts av tacksamhet.

Alla har syndat och saknar härligheten från Gud, (Rom 3:23)

Herren är Anden, och där Herrens Ande är, där är frihet. ¹⁸Och vi alla som med avtäckt ansikte skådar Herrens härlighet som i en spegel, vi förvandlas till en och samma bild, från härlighet till härlighet. Det sker genom Herren, Anden. (2 Kor 3:17-18)

Från Guds härlighet till vår härlighet. Vi ser Guds härlighet i Ordets spegel med Andens hjälp. Grupper som läser som det står har ibland ett auktoritärt ledarskap. Det kan bli fart på folk men de krymper andligen

Romarbrevets vändpunkt

Till min inre människa gläder jag mig över Guds lag, ²³men i mina lemmar ser jag en annan lag, som ligger i strid med lagen i mitt sinne och som gör mig till fånge under syndens lag i mina lemmar. ²⁴Jag arma människa! Vem skall frälsa mig från denna dödens kropp? ²⁵Gud vare tack, Jesus Kristus, vår Herre! Alltså tjänar jag själv med mitt sinne Guds lag, men med köttet tjänar jag syndens lag.

¹Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus. ²Ty livets Andes lag har i Kristus Jesus gjort mig fri från syndens och dödens lag. (Rom 7:22-8:2)

Effekten kan synas vara blygsam. Men vi är inlemmade i Guds rike där kärleken överflödar med en kunskap som varken väcker stolthet eller skam och som skyddar oss för jämförelser.

Israels omvändelse

Det är nådens och bönens Ande som till sist skall öppna Israels ögon.

Men över Davids hus och över Jerusalems invånare skall jag utgjuta nådens och bönens Ande, så att de ser upp till mig som de har genomborrat. De skall sörja honom så som man sörjer ende sonen, och de skall gråta bittert över honom, så som man gråter över sin förstfödde. (Sak 12:10)

Evangelium utan nådens Ande leder alltså vilse. Det finns en renlärighet som är död och som dödar.

Kom, låt oss vända om till HERREN. Ty han har rivit oss, han skall också hela oss. Han har slagit oss, han skall också förbinda oss. ²Han skall om två dagar på nytt göra oss levande, ja, på tredje dagen skall han låta oss stå upp, så att vi får leva inför hans ansikte. ³Låt oss lära känna HERREN, ja, låt oss sträva efter att lära känna honom. Hans uppgång är så viss som morgonrodnadens, och han skall komma till oss lik ett regn, lik ett vårregn som vattnar jorden. (Hosea 6:1-3)

Bibeltrogen?

Anden öppnar texten för oss när vi läser. Men Anden vill också rena oss från stolthet (= ”Jag klarar det här” eller ”Jag vet hur man ber för sjuka”) eller skam (= ”Usch jag är en dålig kristen”).